

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ing. Viery Horčicové a soudců JUDr. Vladimíra Gabriela Navrátila a JUDr. Jaromíra Klepše ve věci

žalobců:

a) H. T. R.

b) nezletilá L. R.

c) M. R.

zastoupeni Sdružením pro integraci a migraci, o.p.s., IČO: 266 12 933
sídlem Havlíčkovo náměstí 189/2, 130 00 Praha 3

proti

žalovanému:

Ministerstvo vnitra

sídlem Nad Štolou 3, 170 00 Praha 7

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem spočívajícím v nevpuštění žalobců na území České republiky

takto:

- I. Připouští se změna žaloby na žalobu určovací, již se žalobci domáhají vyslovení nezákonnosti postupu žalovaného, jenž jim neumožnil v období od 1. 8. 2025 do 7. 8. 2025 vstup na území.
- II. Zásah žalovaného spočívající v tom, že neumožnil žalobcům v období od 1. 8. 2025 do 7. 8. 2025 vstup na území České republiky, byl nezákonný.
- III. Žalobcům se nepřiznává náhrada nákladů řízení.
- IV. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Základ sporu.

1. Žalobci přicestovali 31. 7. 2025 na mezinárodní letiště Václava Havla Praha, a ještě téhož dne požádali v tranzitním prostoru letiště o mezinárodní ochranu.
2. Dne 7. 8. 2025 s nimi žalovaný provedl úkon – poskytnutí údajů k podaným žádostem o mezinárodní ochranu.
3. Jelikož žalobcům nadále nebyl umožněn vstup na území, podali 7. 8. 2025 dvě správní žaloby proti nezákonnému zásahu žalovaného. První žalobu podaly žalobkyně a) a b), soudu byla doručena ve 21.31 hodin a byla jí přidělena spisová značka 10 A 103/2025; druhou žalobu podal žalobce c), soudu byla doručena ve 21.33 hodin a byla jí přidělena spisová značka 10 A 104/2025.
4. Žalobci se v obou žalobách domáhali toho, aby soud vyslovil nezákonnost zásahu spočívajícího v tom, že jim žalovaný dosud neumožnil vstup na území, a aby zakázal žalovanému v tomto zásahu pokračovat, resp. uložil mu povinnost umožnit žalobcům vstup na území a dopravit je do azylového zařízení.

2. Průběh soudního řízení.

5. **Žalobci v žalobách** shodně namítli, že podle § 2 odst. 1 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, měli být považováni za zranitelné osoby, měl jim být umožněn vstup na území a měli být dopraveni do azylového zařízení. To se však až do podání žaloby nestalo, stejně jako žalovaný nevydal rozhodnutí o nepovolení vstupu na území, ačkoli mu pro to § 73 odst. 3 zákon o azylu stanoví lhůtu pěti pracovních dnů.
6. **Žalovaný ve vyjádřeních k žalobám** popřel, že by se dopustil jakéhokoli nezákonného zásahu do práv žalobců. Připomněl, že žalobci požádali o mezinárodní ochranu ve čtvrtek 31. 7. 2025. V pondělí 4. 8. 2025 potvrdil objednaný tlumočnický účast na plánovaném úkonu – poskytnutí údajů k žádosti. S ohledem na povinnost vyrozumět o konání tohoto úkonu žadatele alespoň s dvoudenním předstihem (§ 10 odst. 1 zákona o azylu) se tento úkon odehrál ve čtvrtek 7. 8. 2025. Žalovaný podotkl, že bez potvrzení účasti tlumočnicka nemělo smysl žadatele k účasti vyzývat. Provedení úkonu poskytnutí údajů pak bylo nezbytné ke zjištění zásadních informací umožňujících jednotný postup ve vztahu k žalovaným, jelikož žalobci nedisponovali doklady, z nichž by vyplývalo, kdo je otcem dítěte. Teprve po poskytnutí údajů bylo možné určit vzájemný rodinný vztah žadatelů, vydat jim průkaz žadatele o mezinárodní ochranu a zajistit jejich převoz na území. K tomu došlo 8. 8. 2025.
7. **Žalobci v replikách** potvrdili, že žalovaný jim umožnil 8. 8. 2025 vstup na území, avšak s ohledem na to, že jsou zranitelnými osobami, měl tak učinit dříve, a to bez zbytečného odkladu. Zdůraznili, že provedení úkonu dle § 10 odst. 1 zákona o azylu není podmínkou umožnění vstupu na území. Vyčkávání na tento úkon by podle přesvědčení žalobců odporovalo smyslu právní úpravy ochrany zranitelných žadatelů a vedlo k nepřiměřenému prodloužení omezení jejich osobní svobody.
8. **V doplnění žaloby** k výzvě soudu, zda žalobci s ohledem na proběhlé umožnění vstupu na území na žalobách trvají, žalobci potvrdili, že nadále požadují projednání žalob a upravili žalobní návrh tak, že nově požadují deklaraci nezákonného zásahu, jenž měl trvat od 1. 8. 2025 do 7. 8. 2025.

9. **Žalovaný v duplikách** reagujících na tuto úpravu žaloby setrval na svém stanovisku, že postupoval v souladu se zákonem o azylu. Kromě toho poukázal na skutečnost, že žalobci opustili 22. 9. 2025 Pobytové středisko v Bělé pod Bezdězem, kam byli 8. 8. 2025 převezeni, a žalovaný nezná jejich aktuální pobyt. Podle názoru žalovaného může jít o důvod pro zastavení soudního řízení ve smyslu rozsudku NSS 6 Azs 159/2015.
10. Usnesením z 21. 10. 2025 spojil soud řízení o obou žalobách ke společnému projednání.

3. Posouzení věci soudem.

11. Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále „s. ř. s.“), v § 82 stanoví, že každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ v širším slova smyslu) správního orgánu, který není rozhodnutím a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.
12. Ze setrvalé judikatury správních soudů vyplývá, že předpokladem pro poskytnutí ochrany před nezákonným zásahem správního orgánu je kumulativní naplnění pěti podmínek: žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, který není rozhodnutím (4. podmínka) a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka) [např. rozsudek NSS 1 Aps 5/2012 z 11. 7. 2012]. Není-li tedy byt' jen jediná z těchto podmínek splněna, soud žalobu zamítne (např. rozsudky NSS 2 Aps 1/2005 z 17. 3. 2005 nebo 1 Aps 10/2012 z 17. 3. 2005).
13. V tomto typu řízení soud rozhoduje na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí; rozhoduje-li pouze o určení toho, zda zásah byl nezákonný, vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době zásahu (§ 87 odst. 1 s. ř. s.). Naposled uvedený případ nastal v nynější věci: žalobci se původně bránili proti trvajícimu zásahu, ale v podání z 19. 9. 2025 změnili žalobní návrh tak, že se domáhají toliko vyslovení nezákonnosti již ukončeného zásahu. Bylo by tak nadbytečné zabývat se tím, zda se žalobci mohli domáhat nápravy jinými prostředky (§ 85 s. ř. s.).
14. Úprava žalobního návrhu v podání z 19. 9. 2025 představovala změnu žaloby, kterou soud připustil podle § 95 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, (dále „o. s. ř.“) ve spojení s § 64 s. ř. s. Taková změna žaloby, reagující na ukončení žalovaného zásahu v průběhu soudního řízení, je obecně přípustná (srov. rozsudek NSS 1 Aps 3/2006, č. 1590/2008 Sb. NSS ze 17. 1. 2008 a nebránily jí ani okolnosti nynější věci, protože spočívala ve změně zápůřčí žaloby, jejíž součástí byl i návrh na deklaraci nezákonnosti zásahu, na žalobu čistě deklaratorní a současně v nepatrném prodloužení doby zásahu o necelé tři hodiny oproti stavu v době podání původní žaloby. Výsledky dosavadního řízení tak byly v plném rozsahu podkladem pro řízení o změněném návrhu (§ 95 odst. 2 o. s. ř.).
15. O připuštění změny žaloby soud sice rozhodl až v meritorním rozsudku, avšak změněný návrh před tím doručil žalovanému, jak vyžaduje § 95 odst. 1 o. s. ř., a umožnil mu se k němu vyjádřit. To žalovaný v duplikách z 30. 9. 2025 učinil. Žalovaný tak nebyl tímto postupem nijak zkrácen na svých procesních právech. Pro úplnost soud podotýká, že samotné nevydání usnesení o (ne)připuštění změny žaloby nemá podle judikatury NSS vliv na zákonnost rozsudku krajského soudu ve věci samé (rozsudek 1 Afs 234/2021 z 5. 1. 2023, bod 33).

16. Obecně platí, že předmět soudního řízení vymezí žalobce tím, jaké jednání veřejné správy označí za nezákonný zásah, tedy jak zásah zejména po skutkové stránce popíše (srov. rozsudek rozšířeného senátu NSS 7 As 155/2015, č. 3687/2018 Sb. NSS z 21. 11. 2017). V nynější věci spatřují žalobci nezákonný zásah v tom, že jim žalovaný neumožnil vstup na území v období od 1. 8 do 7. 8. 2025.
17. Tento úkon podle názoru soudu jednoznačně neměl povahu rozhodnutí (tím je až případné rozhodnutí o nepovolení vstupu na území podle § 73 odst. 6 zákona o azylu), byl zaměřen přímo proti žalobcům a žalobci jím byli přímo zkráceni na svých právech, jelikož zadržování žadatele o mezinárodní ochranu v přijímacím středisku v tranzitním prostoru letiště bez možnosti vstupu na území zasahuje do žadatelova práva na osobní svobodu (srov. rozsudek NSS 9 Aps 6/2007 z 22. 11. 2007). Zbývá tak posoudit, jestli měl tento zásah oporu v zákoně.
18. Úvodem právního hodnocení je třeba vyjádřit se k námitce žalovaného, že soud by měl řízení zastavit podle § 33 zákona o azylu s ohledem na neznámý pobyt žalobců, kteří ze své vůle opustili Pobytové středisko v Bělé pod Bezdězem. Podle citovaného ustanovení soud řízení zastaví mimo jiné tehdy, jestliže *b) nelze zjistit místo pobytu žadatele o udělení mezinárodní ochrany*. Toto ustanovení je však třeba vykládat s ohledem na systematiku zákona o azylu, jelikož se nachází v hlavě IV nazvané „*Přezkum rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany soudem (§ 32-33b)*.“ Tato hlava je uvozena v § 32 odst. 1 těmito slovy: „*Žalobu proti rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany lze podat ve lhůtě[...]*“. Také všechna následující ustanovení se vztahují výhradně k žalobnímu typu – žalobě proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s. Zákonodárcův úmysl zjevně byl vztáhnout tuto úpravu pouze na tento žalobní typ a textace zákona o azylu nedává soudu možnost rozšiřovat ji v rozporu s výslovným textem zákona také na další žalobní typy. Opačný výklad nevyplývá ani z rozsudku NSS 6 Azs 159/2015 z 20. 10. 2015, na nějž žalovaný poukázal.
19. Skutečnost, že žalobci v průběhu tohoto soudního řízení opustili azylové zařízení, tak nemá pro rozhodnutí soudu žádný význam.
20. O věci rozhodl soud podle § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení jednání, jelikož žalobci s tímto postupem po poučení soudem nevyjádřili nesouhlas a žalovaný s ním ve vyjádření k žalobě výslovně souhlasil. Důvodem pro nařízení jednání nebyla ani potřeba dokazování, neboť rozhodné skutečnosti jsou mezi účastníky řízení nesporné a posouzení věci závisí zejména na zodpovězení právní otázky.
21. Postup žalovaného v případě cizinců, již požádají o mezinárodní ochranu v tranzitním prostoru mezinárodního letiště, je upraven v § 73 a § 74 zákona o azylu. Podle § 73 policie předá takového žadatele do přijímacího střediska na mezinárodním letišti, nejsou-li splněny důvody pro jeho zajištění podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky (odstavec 1). Ministerstvo poučí žadatele při jeho předání do přijímacího střediska, že mu podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany nevzniká právo na vstup na území a bude povinen, není-li dále stanoveno jinak, po dobu řízení o jeho žádosti setrvat v přijímacím středisku na mezinárodním letišti (odstavec 2). V určitých případech – například při nemožnosti spolehlivě ověřit žadatelovu totožnost, prokazuje-li se žadatel padělanými doklady, ztěžuje-li žadatel řízení o mezinárodní ochraně nebo mohl-li by důvodně představovat nebezpečí pro bezpečnost státu nebo veřejný pořádek – ministerstvo rozhodne do pěti pracovních dnů ode dne podání žádosti o mezinárodní ochranu o nepovolení vstupu na území žadateli, neukládá-li zvláštní opatření (odstavec 3).

22. Výjimky z tohoto postupu upravuje následující § 74 (ke vztahu těchto ustanovení srov. rozsudek NSS 2 Azs 47/2020 z 23. 4. 2020, bod 22). Podle tohoto ustanovení *ministerstvo umožní bez rozhodnutí, neukládá-li zvláštní opatření, vstup na území cizinci, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany v tranzitním prostoru mezinárodního letiště, a zajistí jeho dopravu do azylového zařízení na území, jde-li o zranitelnou osobu, s výjimkou osoby se zdravotním postižením, které nebrání jejímu umístění v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců* (odstavec 1). Další případy, kdy ministerstvo umožní vstup žadatele o udělení mezinárodní ochrany, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany v tranzitním prostoru mezinárodního letiště, na území bez rozhodnutí, jsou upraveny v odstavci 2; v těchto případech musí ministerstvo postupovat „bez zbytečného odkladu“. *Policie a provozovatel přijímacího střediska na mezinárodním letišti na základě bezodkladného písemného sdělení ministerstva provedou nezbytné úkony související s umožněním vstupu žadatele o udělení mezinárodní ochrany na území a provozovatel zajistí jeho dopravu do azylového zařízení na území* (odstavec 3).
23. V zásadě tak platí, že u určitých žadatelů zákon o azylu předpokládá, že jim bude umožněn vstup na území, nejsou-li splněny podmínky pro přijetí zvláštního opatření podle § 47 zákona o azylu nebo nejsou-li důvody pro vydání rozhodnutí o nepovolení vstupu na území. Takové rozhodnutí musí být vydáno do pěti pracovních dnů od podání žádosti o mezinárodní ochranu.
24. Zvláštní postavení však mají žadatelé – zranitelné osoby. Takovou osobou se pro účely zákona o azylu rozumí podle jeho § 2 odst. 1 písm. i) *zejména nezletilá osoba bez doprovodu, rodič nebo rodina s nezletilým dítětem nebo rodič nebo rodina se zletilým dítětem se zdravotním postižením, osoba starší 65 let, osoba se zdravotním postižením nebo s vážným onemocněním, těhotná žena, oběť obchodování s lidmi nebo osoba, která byla mučena, znásilněna nebo podrobena jiným vážným formám psychického, fyzického nebo sexuálního násilí* (zvýraznil soud). Smyslem speciálního přístupu ke zranitelným osobám je poskytnout jim výhodnější zacházení z důvodu ochrany jejich psychického i fyzického zdraví (rozsudek zdejšího soudu 1 A 75/2019 z 11. 12. 2019).
25. Tato úprava odráží závazky České republiky plynoucí z unijního práva, jež klade na ochranu zranitelných osob zvláštní důraz. Ze směrnice 2013/33/EU¹ vyplývá, že je povinností členských států zajistit, aby všichni žadatelé měli k dispozici materiální podmínky přijetí, mezi které patří ubytování, strava a ošacení, jakmile učiní žádost o mezinárodní ochranu [čl. 17 odst. 1 ve spojení s čl. 2 písm. g)]. Členské státy zajistí, aby materiální podmínky přijetí umožňovaly odpovídající životní úroveň žadatelů, která jim zaručí živobytí a ochranu jejich tělesného a duševního zdraví (čl. 17 odst. 2). Obecnou zásadou přitom je, že členské státy zohlední ve vnitrostátních právních předpisech provádějících tuto směrnici zvláštní situaci zranitelných osob, například nezletilých osob, nezletilých osob bez doprovodu, zdravotně postižených osob, starších osob, těhotných žen, osamělých rodičů s nezletilými dětmi, obětí obchodování s lidmi, osob trpících závažnou chorobou, osob s duševní poruchou a osob, které byly podrobeny mučení, znásilnění nebo jiným formám hrubého psychického, fyzického nebo sexuálního násilí, jako jsou oběti ženské obřízky (čl. 21). To se promítá také v čl. 18 odst. 3, podle něž v případě umístění žadatelů v zařízeních a ubytovacích střediscích přihlížejí členské státy ke specifickým nebezpečím spojeným s jejich pohlavím a věkem, jakož i k situaci zranitelných osob. Za účelem účinného provádění článku 21 posoudí členské

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU z 26. 6. 2013, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu.

státy, je-li žadatel žadatelem se zvláštními potřebami při přijetí. Členské státy rovněž určí povahu těchto potřeb. Toto posouzení se zahájí v přiměřené lhůtě poté, co byla učiněna žádost o mezinárodní ochranu a může být začleněno do stávajících vnitrostátních postupů. (Čl. 22 odst. 1.) Zvláštní ochrana zranitelných osob platí i při jejich zajištění: hlavním zájmem vnitrostátních orgánů by mělo být zdraví, včetně zdraví duševního, zajištěných žadatelů, kteří jsou zranitelnými osobami (čl. 11 odst. 1).

26. U zranitelných osob více než u kterýchkoli jiných platí, že žalovaný musí omezit dobu jejich zadržování v tranzitním prostoru letiště a zajistit jejich co nejrychlejší dopravu do azylového zařízení na území, a to právě s ohledem na jejich zranitelnost a z toho vyplývající zvláštní potřeby. Ostatně i podle § 74 odst. 3 se tak musí stát ihned po „bezodkladném“ sdělení žalovaného. Ust. § 74 odst. 1, jež se zabývá výslovně zranitelnými osobami, dokonce neobsahuje ani tento výraz a předpokládá, že k umožnění vstupu na území dojde, jakmile to bude možné. Obecná lhůta pěti pracovních dnů pro vydání rozhodnutí o nepovolení vstupu na území neznamena, že žalovaný může takovou dobu ponechat zranitelné osoby v tranzitním prostoru letiště, nýbrž znamená, že v každém případě musí žalovaný vydat rozhodnutí o nepovolení vstupu na území nejpozději v poslední den této lhůty. Takové rozhodnutí však vůbec nelze vydat vůči zranitelné osobě (rozsudek NSS 2 Azs 47/2020, bod 22), což rovněž dokládá bezvýznamnost této lhůty, na kterou se žalovaný nepřímou odvolává, pro posouzení nynější věci. V případě zranitelných osob tedy musí žalovaný postupovat bezodkladně.
27. Neurčitý právní pojem „bezodkladně“ není v právním řádu přesně vymezen a jeho aplikace závisí na odborném posouzení v každém jednotlivém případě. Nicméně NSS již v rozsudku 4 As 19/2009 z 30. 11. 2009 seznal, že má prakticky takřka stejný význam jako výraz „neprodleně“, jež *„zákonodárce užívá v souvislosti s úkony, které jsou velice naléhavé a nesnesnou sebestmírnější odklad.“* Pojem „bez zbytečného odkladu“ vyložil Nejvyšší soud s poukazem na svou dřívější judikaturu v rozsudku 32 Cdo 2484/2012 z 10. 12. 2013 tak, že *„jde o velmi krátkou lhůtu, již je míněno bezodkladné, neprodlené, bezprostřední či okamžité jednání směřující ke splnění povinnosti či k učinění právního úkonu či jiného projevu vůle, přičemž doba trvání lhůty bude záviset na okolnostech konkrétního případu.“* Z této judikatury vyšel také Krajský soud v Českých Budějovicích v rozsudku 59 A 1/2019 z 28. 3. 2019.
28. Z právě řečeného vyplývá, že požádá-li o mezinárodní ochranu zranitelná osoba, žalovaný musí okamžitě zahájit kroky směřující k její dopravě do azylového zařízení na území. To nutně neznamena, že k převozu musí dojít ještě v den podání žádosti nebo v den následující. Takto obecný závěr učinit nelze. Jistě si lze představit okolnosti, které realizaci tohoto úkonu prodlouží, ať už budou ztěžovat určení, zda žadatel je zranitelnou osobou, nebo budou souviset s praktickou stránkou realizace dopravy. Postup žalovaného však musí mít oporu v okolnostech konkrétního případu.
29. V této souvislosti soud přisvědčuje žalobcům také v tom, že zákon o azylu nepodmiňuje umožnění vstupu na území poskytnutím údajů podle § 10 odst. 2. Jestliže je zřejmé, že žadatel o mezinárodní ochranu je zranitelnou osobou, pak žalovaný nemůže odkládat jeho dopravu do azylového zařízení na území jen proto, že dosud neprovedl úkon dle § 10 odst. 2 zákona o azylu.
30. Odůvodnit a doložit zákonnost svého postupu v řízení před soudem přitom musí žalovaný. Zpravidla sice v řízení o zásahové žalobě platí obecná procesní zásada soudního řízení, podle níž účastníci řízení jsou povinni označit důkazy k prokázání svých tvrzení (srov. nález

Ústavního soudu I. ÚS 1785/21 z 28. 6. 2022, bod 27). Výslovně je upravena v § 120 odst. 1 o. s. ř., ale prostřednictvím § 64 s. ř. s. se plně uplatní také v soudním řízení správním, jež je rovněž ovládáno dispoziční zásadou. Existují však typy řízení, v nichž je rozložení důkazního břemene odlišné, i když to zákon výslovně nepředpokládá. Ústavní soud je v nálezu I. ÚS 1785/21 z 28. 6. 2022 charakterizoval takto (bod 28): „*V některých typech sporů se důkazní břemeno účastníka (zpravidla žalobce) z povahy věci může stát neúnosným bez jeho viny. Typicky jde například o určení výše náhrady škody, jejíž základ byl prokázán [...], anebo právě o medicínskoprávní spory, které jsou specifické a z hlediska zásady rovnosti účastníků (čl. 37 odst. 3 Listiny) často od počátku nevyvážené. Tím nemá být řečeno, že jsou typy řízení, v nichž se důkazní břemeno takzvaně obrací automaticky. Nejde o jev pravidelný, do důkazně svízelného postavení se v nich ovšem žalobce dostává častěji a obecné soudy si i s takovými situacemi musejí umět poradit s citem pro věc – například zvážit ad hoc, zda jimi souzený případ nevyžaduje zvláštní procesní přístup [...]. Je totiž porušením principu rovnosti zbraní, je-li účastníku řízení uloženo nesplnitelné důkazní břemeno [...].“*

31. Nic nebrání tomu, aby se právě vyslovené závěry uplatnily také ve správním soudnictví, při respektování výjimečnosti tohoto postupu a jeho typové nutnosti v konkrétním případě. Projevy této zásady lze ostatně spatřit například v případech odškodnění za protiprávní sterilizace, srov. rozsudek NSS 9 As 61/2023 ze 4. 7. 2024 nebo 3 As 73/2024 z 27. 2. 2025, anebo při vysvětlování zadávacích podmínek podle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, srov. rozsudek NSS 1 As 383/2019 z 25. 11. 2021.
32. Po žadatelích o mezinárodní ochranu nelze spravedlivě požadovat, aby prokázali, že jim žalovaný mohl umožnit vstup na území a dopravit je do azylového zařízení dříve, než tak ve skutečnosti učinil. Žalobci bylo po celou tuto dobu zadržováni v tranzitním prostoru letiště a nemají přístup k informacím rozhodným pro posouzení zákonnosti postupu žalovaného. Informační asymetrie mezi účastníky řízení je vpravdě obrovská, a ještě umocněná postavením žalobců coby zranitelných osob.
33. V nynější věci je mezi účastníky řízení nesporné, že žalobci byli ve dnech 1. 8. až 7. 8. 2025 zadržováni v tranzitním prostoru letiště a že coby zranitelné osoby byli 8. 8. 2025 dopraveni do azylového zařízení na území.
34. Žalovaný svůj postup v řízení před soudem náležitě neosvětlil, přestože k tomu dostal příležitost: soud mu zaslal jak původní žalobu, tak její doplnění a umožnil mu vyjádřit se k nim. Žalovaný ovšem poukázal toliko na nutnost opatřit tlumočníka a vyčkat na provedení úkonu – poskytnutí údajů dle § 10 odst. 2 zákona o azylu. Soud však již vyložil, že vyčkávání na provedení tohoto úkonu není samo o sobě dostatečným důvodem pro neumožnění vstupu zranitelných osob na území. Také potřebou zajistit tlumočníka argumentoval žalovaný výlučně pro účely poskytnutí údajů, nikoli pro určení statutu zranitelnosti u žalobců či zajištění jejich dopravy do azylového zařízení. Takové okolnosti přitom nevyplývají ani z podání účastníků řízení ani implicitně: žalobkyně b) měla v době podání žádosti o mezinárodní ochranu necelé dva roky, takže muselo být již na první pohled nade vší pochybnost zřejmé, že je zranitelnou osobou (nezletilým dítětem). Zranitelnými osobami jsou zároveň také rodiče či rodina nezletilého dítěte, a pokud žalobkyně a) a žalobce c) byli jedinými osobami, které žalobkyni b) doprovázely, což žalovaný ve svém vyjádření potvrdil, pak existovaly silné indicie, že jsou rovněž zranitelnými osobami. Nutnou náležitostí „rodiny“ přitom není to, aby byl muž biologickým otcem dítěte, na což patrně naráží žalovaný poukazem na to, že z předložených dokladů nebylo zřejmé, kdo je otcem dítěte.

35. Ovšem i pokud by – hypoteticky – bylo třeba přítomnosti tlumočníka již pro určení, zda je také žalobce c) zranitelnou osobou, pak není z vyjádření žalovaného ani z předložených podkladů zřejmé, že (a proč) nebylo možné zajistit jej dříve, natožpak proč nedopravit do azylového zařízení alespoň obě žalobkyně. Pokud by argumentem žalovaného pro nedopravení žalobkyň do azylového zařízení bylo to, že nechtěl rozdělit rodinu, pak by tím popřel svůj jediný argument, proč potřeboval nejprve zajistit přítomnost tlumočníka. Úkolem soudu však není domýšlet argumentaci za žalovaného, jenž byl povinen přesvědčivě vysvětlit a prokázat, že nemohl dopravit žalobce do azylového zařízení dříve.
36. Za pozornost pak stojí, že ačkoli žalovaný nakonec vyhodnotil všechny žalobce jako zranitelné osoby (to potvrdil ve vyjádření k žalobě), vstup na území jim umožnil až po marném uplynutí lhůty pěti pracovních dnů podle § 73 odst. 3, které se sám dovolává.

4. Závěr a náklady řízení.

37. Žalovaný v soudním řízení dostatečně nevysvětlil a neprokázal, proč nemohl umožnit žalobcům coby zranitelným osobám vstup na území a dopravit je to azylového zařízení již další den po podání žádosti o mezinárodní ochranu (1. 8. 2025), ani v žádném dalším dni předcházejícím 8. 8. 2025, kdy tak nakonec učinil. Nutným důsledkem této skutečnosti je, že soud shledal jeho postup jako nezákonný a žalobě v plném rozsahu vyhověl.
38. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobci měli ve věci úspěch, avšak nedoložili vznik žádných nákladů řízení (od placení soudních poplatků byli osvobozeni ze zákona), proto jim soud nemohl přiznat jejich náhradu. Žalovaný ve věci úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 6, Brno, a to v tolika vyhotoveních (podává-li se v listinné podobě), aby jedno zůstalo soudu a každý účastník dostal jeden stejnopis. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 30. října 2025

JUDr. Ing. Viera Horčicová
předsedkyně senátu